

2. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017: поточна редакція. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 30.05.2025).

3. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994, поточна редакція від 20.04.2025. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80/ed20250420#Text> (дата звернення: 29.05.2025).

4. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15.07.2021, поточна редакція від 02.09.2024. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text> (дата звернення: 27.05.2025).

5. Про затвердження Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання: Наказ Міністерства юстиції України від 11.11.2014, поточна редакція від 10.05.2025. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14#n24> (дата звернення: 27.05.2025).

6. Деякі питання електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2016, поточна редакція від 23.12.2023. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-p#Text> (дата звернення: 30.05.2025).

7. ДІЯ – міжнародний сертифікат СУІБ ISO 27001 отримано. *Центральний засвідчувальний орган*. URL: <https://czo.gov.ua/news-details?id=636> (дата звернення: 31.05.2025).

8. Електронний документообіг: реформа має продовжуватися, незважаючи на війну. *Pravo-Justice*. URL: <https://surli.cc/spkpmq> (дата звернення: 31.05.2025).

9. Цифрова безбар'єрність. *Департамент муніципальної безпеки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)*. URL: <https://surli.cc/qocwlf> (дата звернення: 30.05.2025).

УДК: 316.7.100+327.5

Тетяна Щередіна, канд. держ. упр., доцент

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ ПАТРІОТИЗМУ В ІДЕЯХ ГЛОБАЛЬНОГО: СОЦІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У тезах акцентовано увагу на концепції патріотизму в контексті глобального розвитку. Проаналізовано соціологічний вимір тенденцій патріотизму, наголошено щодо їх зростання в періоди загрози національній ідентичності.

Ключові слова: патріотизм, глобалізація, соціологічний вимір.

Глобалізація впливає на держави та нації всього світу. У результаті національна колективна ідентичність людей стає більш незалежною від свого походження через політичний, економічний та культурний вплив глобалізації. Отже,

в соціологічному вимірі тенденції патріотизму радше зменшуються, ніж зростають, внаслідок розвитку глобалізації через політичні, економічні та культурні причини.

По-перше, патріотизм як результат ідентичності з певною країною чи територією розвивається через глобалізацію, оскільки глобальні тенденції геополітики сприяють об'єднанню країн. Однак сучасні умови легітимізації та комунікації між країнами створюють нові міждержавні союзи та асоціації (наприклад, Європейський Союз). З іншого боку, не лише міждержавні союзи, а й міжнародні організації послаблюють патріотичний світогляд. Delanty (2008) підкреслює, що «піднесення Світової організації торгівлі та інших міжнародних організацій забрало значну кількість компетенцій щодо прийняття рішень у національних держав» [1, с. 677]. Внаслідок зменшення національного суверенітету традиційні джерела національної ідентичності зменшуються, замінюючись новим глобальним та космополітичним політичним світоглядом. Економічні вигоди, що пропонуються глобалізацією, також впливають на міграційні наміри. Osterhammel (2013) зазначає, що глобальна тенденція економічної міграції, пошуку притулку та питання біженців зазвичай ставить під сумнів місцеву національну ідентичність та патріотичність. Автор підкреслює, що «суспільства та держави розробили незліченні способи інтеграції новоприбулих» [4, с. 699]. Такий інтеграційний процес також послаблює патріотизм. Однак економічні причини зменшення патріотизму здаються ще більш впливовими.

Економічна глобалізація дозволяє країнам отримувати вигоду від глобальної торгівлі та ділової комунікації. Транснаціональні корпорації функціонують по всьому світу, змішуючи людей та ідеї у розробці своїх глобальних продуктів. У результаті «примат геоekonomіки над геополітикою» стає основним напрямком глобального розвитку [3, с. 60]. Така взаємозалежна глобальна економіка приводить до глобального ринку товарів та послуг. Економіка держав стає надзвичайно залежною від світового ринку та своїх економічних партнерів. Будь-яка економічна криза в одній країні призводить до економічного спаду в інших державах. Таким чином, у соціологічному вимірі глобальна економіка створює глобальну колективну ідентичність та посилює зменшення патріотичних тенденцій. Отже, транснаціональні економічні цілі долають національні, розвиваючи нову форму глобального мислення, де національні відмінності менш важливі.

Глобалізація сприяє глобальному розумінню інших культур через Інтернет та засоби масової інформації. Таке розуміння інших послаблює ксенофобські моделі людського мислення. Сьогодні легко досліджувати інші культури та краще їх розуміти. Отже, глобалізація створює новий культурний фон у сприйнятті «інших». За словами Erwin (2017), ерозія національних культур внаслідок глобалізації

призводить до «єдиної глобальної культурної спільноти» [2]. Як сукупність різних культур, формується єдина світова культура.

Водночас, враховуючи ситуацію в Україні, де спостерігається піднесення патріотизму, а не його занепад, можна побачити обмеження у даних глобальних тенденціях. І цими обмеженнями є реальні загрози для суверенітету країни та існування нації. Poletta та Jasper (2001) також виявляють, що «національна колективна ідентичність спонукає людей до патріотичної мобілізації» [5, с. 284]. Отже, з соціологічної точки зору, глобалізація змінює культури всередині них, змінюючи їхній спосіб мислення та дії. Проте ця тенденція діє до певної межі, коли є загроза національній ідентичності. Тоді тенденції патріотизму навпаки зростають.

Список використаних джерел

1. Delanty G. Fear of others: Social exclusion and the European crisis of solidarity. *Social Policy and Administration*. 2008. Vol. 42, № 6. P. 676–690.
2. Erwin A. Nationalism in a Globalized Era. *Westminster Journal for Global Progress*. 2017. <https://medium.com/westminster-journal/nationalism-in-a-globalized-era-15ae61904bcd>
3. Lazarovici G. The effects of globalization upon the paradigm of contemporary political discourse. *The International Conference: Paradigms of the Ideological Discourse*. 2012. P. 58–62.
4. Osterhammel J. Theories and histories of nationalism and globalization. *The Oxford Handbook of the History of Nationalism*. 2013. Oxford University Press.
5. Poletta F., Jasper J. Collective identity and social movements. *Annual Review of Sociology*. 2001. № 27. P. 283–305.

УДК: 37.01.03.004.6

Тетяна Яворська, канд. пед. наук, доцент

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ВИКОРИСТАННЯ ЕФЕКТУ ІМЕРСИВНОСТІ У СФЕРІ ОСВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Імерсивні технології, як-то віртуальна (VR), доповнена (AR) реальність, знаходять широке застосування в освіті. Вони дозволяють створювати інтерактивні та захоплюючі навчальні середовища, які покращують процес навчання.

Ключові слова: імерсивні технології, освіта, освітні інформаційні системи і технології, віртуальна реальність (VR), доповнена (AR) реальність, метавсесвіт.

Диджиталізований світ змінює освітню парадигму, зокрема, щодо накопичення інформації, надання доступу в різноманітних формах і форматах та її опрацювання. Сучасне покоління здобувачів освіти в процесі навчання тяжіє до використання новітніх технологій, інтерактивної взаємодії, якісних методів отримання